

Forslag

til

Lov om registrerede arkitekter.

FremSAT den 12. juni 1974 af *boligministeren*.

§ 1. Boligministeren fører et arkitektregister.

Stk. 2. Ret til at blive optaget i arkitektregistret og dermed til at benytte betegnelsen „registreret arkitekt“ har enhver person, der over for arkitektnævnet godtgør, at han

- 1) har bestået afgangsprøven for arkitekter ved Kunstakademiets arkitektskole eller Arkitektskolen i Århus eller på anden måde har erhvervet sig tilsvarende kundskaber i eller uden for Danmark og
- 2) har været beskæftiget med byggeri eller fysisk planlægning eller tilsvarende praktisk arkitektarbejde i et tidsrum, der af nævnet fastsættes til mindst 1, højst 3 år, og
- 3) ikke er umyndiggjort eller under lavværgemål.

§ 2. Kun personer, der er optaget i arkitektregistret, må benytte betegnelsen „registreret arkitekt“.

§ 3. Spørgsmål om optagelse i arkitektregistret og slettelse af registret afgøres af arkitektnævnet.

Stk. 2. Boligministeren nedsætter et arkitektnævn bestående af en dommer som formand og herudover 8 sagkyndige medlemmer.

Stk. 3. Formanden og de øvrige medlemmer udpeges af boligministeren for 4 år ad gangen. Ministeren for kulturelle anliggender og undervisningsministeren indstiller hver et medlem som repræsentant for ud-

dannelsesinstitutionerne, medens fem medlemmer indstilles af de faglige organisationer efter boligministerens bestemmelse.

Stk. 4. Boligministeren udpeger efter samme retningslinier suppleanter for nævnets formand og medlemmer.

Stk. 5. Boligministeren godkender nævnets forretningsorden.

§ 4. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 5. Boligministeren kan fastsætte nærmere regler om arkitektregistret.

Stk. 2. Ved optagelse i arkitektregistret betales en af boligministeren fastsat afgift, og der udleveres den pågældende et bevis for den stedfundne registrering.

§ 6. En arkitekt slettes af registret, når han ikke længere opfylder betingelserne i § 1, stk. 2, nr. 3.

Stk. 2. Nævnet kan endvidere slette en arkitekt af registret, såfremt han gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse under udøvelse af arkitektvirksomhed, og de udviste forhold giver grund til at antage, at han ikke fremtidig vil udøve virksomheden på forsvarlig måde.

§ 7. Nævnets afgørelse efter § 6, stk. 2 kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Anmodning herom fremsættes over for boligministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen til at indbringe afgø-

F. t. l. om registrerede arkitekter.

relsen for domstolene og om fristen for anmodning herom. Boligministeren anlægger sag imod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 2. Anmodning om sagsanlæg har opsættende virkning. Hvis slettelsen af registret findes lovlig ved dommen, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Stk. 3. Den, der er slettet af registret efter § 6, stk. 2, kan til enhver tid efter ansøgning til arkitektnævnet påny optages i registret. Hvis ansøgning herom afslås, kan ansøgeren forlange nævnets afgørelse prøvet ved domstolene, såfremt der er forløbet mindst 2 år efter slettelsen, og efter at denne senest er stadfæstet ved dom.

§ 8. Slettes en arkitekt af registret, skal registreringsbeviset straks tilbageleveres til boligministeriet.

Stk. 2. Slettelse af registret bekendtgøres i Statstidende.

§ 9. Boligministeren kan efter aftale med de øvrige nordiske lande bestemme, at personer, der er registreret i de øvrige landes arkitektregistre, kan benytte betegnelsen „registreret arkitekt“ i Danmark.

§ 10. Overtrædelse af §§ 2 og 9 straffes med bøde, med mindre højere straf er forskyldt ifølge den øvrige lovgivning.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan sættes i kraft for øerne ved kgl. anordning.

§ 12. Loven træder i kraft den 1. juli 1975.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Forslagets baggrund.

Bestræbelserne for en øget dansk eksport til udlandet, som bl.a. også har fundet udtryk i Danmarks tilslutning til fællesmarkedet, har i de seneste år forstærket interessen for eksportvirksomhed også inden for byggeriets områder.

Denne interesse har i den senere tid været stærkt stigende på baggrund af udsigterne til en afsvækelse af aktiviteten på det indenlandske byggemarked.

Forslaget til lov om registrerede arkitekter er et led i de eksportfremmende foranstaltninger, som i øvrigt pågår indenfor dansk byggeri, og hvor folketinget for eksempel med loven om oprettelsen af Byggeriets Udviklingsråd har gennemført en lovgivning, som bl.a. skal styrke og lette den danske byggeindustri's muligheder på fremmede markeder.

For så vidt angår specielt danske arkitekters virksomhed i udlandet eksisterer der imidlertid væsentlige hindringer af hovedsagelig formel karakter. Det gælder såvel, når arkitekter søger ansættelse i udlandet, som hvis de vil udøve selvstændig virksomhed.

Disse hindringer skyldes, at anvendelsen af betegnelsen „arkitekt“ og adgangen til at udøve arkitekt erhvervet i de fleste lande, såvel inden for som

uden for EF-området er forbeholdt personer, som under en eller anden form har opnået en statslig anerkendelse, eksempelvis i form af en registrering, som hviler på en faglig vurdering.

Nærværende lovforslag omhandler en sådan dansk, statslig registreringsordning for arkitekter.

Set i sammenhæng med mulighederne for at fremme eksport af dansk byggeri er det af stor betydning, at man sikrer sig imod, at der lægges hindringer i vejen for kvalificerede danske arkitekters virke i udlandet. Dette vil have betydning ikke blot for eksport af danske byggesystemer og danske byggekomponenter samt for eksport af know-how og ekspertise i øvrigt inden for arkitektområdet, men det vil tillige direkte eller som følgevirkning kunne få betydning for mange dele af den danske eksportindustri.

Inden for EF har man igennem længere tid som led i forhandlingerne om fri etableringsret og retten til fri udveksling af tjenesteydelser og medlemsstaternes pligt til gensidigt at anerkende diplomer, certifikater m.m. drøftet betingelserne for en fremtidig anerkendelse af en arkitekt som „Fællesmarkedsarkitekt“. Et direktivforslag herom behandles i EF-rådsregie, og man arbejder med et uddannelseskriterium for arkitektuddannelse, der ud fra en gennemsnitsbetragtning nogenlunde modsvarer den danske arkitektuddannelse på arkitektskolerne i

København og Århus. Ved en gennemførelse af direktivforslaget, vil danske arkitekter med afgangseksamen fra disse skoler sandsynligvis uden videre kunne opnå godkendelse på EF-niveau af deres uddannelse.

En sådan ordning løser imidlertid ikke problemet for de arkitekter, som ikke har afgangsbetegnelse fra en af statens to arkitekt-skoler, men hvis kvalifikationer ud fra en faglig vurdering hidtil foretaget af Danske Arkitekters Landsforbunds optagelsesnævner er på niveau med arkitekter med et afgangsbetegnelse.

Ikke alene Danmark, men også den øvrige del af Norden har en lang tradition for, at virket som arkitekt og brugen af titlen arkitekt og dermed arkitektbegrebet i højere grad har været knyttet til praktisk kunnen og dygtighed som arkitekt end til formelle uddannelseskriterier.

Hensigten med nærværende lovforslag er at bidrage til en ændring af EF-direktivforslagenes mere kvantitative uddannelseskrav om gennemførelse af en uddannelse af bestemt fastsat varighed, således at kvalificerede danske arkitekter via en optagelse i arkitektregisteret kan opnå status som „Fællesmarkedsarkitekt“. Registeret vil ved dets start således kunne omfatte de arkitekter, der har afgangsbetegnelse fra en af statens to arkitekt-skoler suppleret med praktisk arkitektarbejde samt de arkitekter, der efter den førnævnte faglige vurdering af DAL's optagelsesnævn, har kvalifikationer på niveau med arkitekter med afgangsbetegnelse.

De arkitekter, der efter registrets oprettelse ikke kan præstere et eksamensbetegnelse fra en af statens arkitekt-skoler, kan kun optages i arkitektregisteret, når den pågældende arkitekt efter en konkret bedømmelse foretaget af arkitekt-nævnet findes at have erhvervet kvalifikationer på niveau med arkitekter med bestået afgangseksamen.

Da formålet med ordningen således er at opnå en EF-ankendelse af danske registrerede arkitekter, er lovforslagets kvalifikationskrav baseret på et uddannelsesniveau, der ligger så tæt som muligt på, hvad man på nuværende tidspunkt kan forvente vil blive godkendt inden for EF. Såfremt det under forhandlingerne i EF skulle vise sig, at man på fællesmarkedsbasis er indstillet på at acceptere, at også visse byggeteknisk uddannede med supplerende praktisk evt. teoretisk uddannelse vil kunne ligestilles med den akademiske arkitektuddannelse, vil denne gruppe være omfattet af bestemmelserne i lovforslagets § 1 om kvalifikationskrav med henblik på optagelse i det danske arkitektregister.

Oftentimes kan eller vil en udenlandsk offentlig myndighed eller privat virksomhed ikke umiddelbart anerkende eller være i stand til at bedømme arkitektens

faglige niveau alene på grundlag af et eksamensbetegnelse fra en dansk arkitekt-skole, og endnu vanskeligere vil det være, hvis et afgangsbetegnelse end ikke foreligger. Medens indførelsen af en registreringsordning således ikke tilsigter en ændring af dansk erhvervsfrihed på området, vil et statsligt registreringsbetegnelse derfor i særlig grad være påkrævet for arkitekter, som søger ansættelse eller adgang til at praktisere i EF-medlemslande, eller i udlandet i øvrigt.

Traditionelt har der ikke i Danmark været rejst krav om dokumentation for særlige uddannelsesmæssige kvalifikationer for adgangen til at kalde sig eller virke som arkitekt. Lovforslaget gør ikke indgreb i denne retstilstand. Enhver, der måtte ønske det, vil fortsat kunne virke som og kalde sig arkitekt, uanset optagelse i registret.

I 1965 vedtog Nordisk Råd i en rekommandation til de nordiske regeringer, at der skulle søges skabt en „ensartet betegnelse af de kvalificerede udøvere af arkitekturhvervet i Norden“ (NR's rek. 5/65).

Som et led i det nordiske samarbejde har de nordiske arkitektorganisationer indstillet til Nordisk Råd, at der indføres en ordning med gensidig anerkendelse af begrebet „registreret arkitekt“. Denne indstilling er tiltrådt af Nordisk Råds' præsidium i skrivelse af 11. september 1972 til Nordisk Ministerråd. En sådan ordning er taget i betragtning ved udformningen af lovforslagets § 9.

Da foretagne undersøgelser synes at have godtgjort, at der må påregnes at opstå beskæftigelsesvanskeligheder for arkitekter i de kommende år, vil en vedtagelse af lovforslaget med de deraf følgende øgede beskæftigelsesmuligheder uden for landets grænser være af vital betydning for danske arkitekters fremtidige arbejdsforhold.

Det påregnes, at udgifterne til varetagelse af nævnets virksomhed og sekretariatsbistand vil kunne dækkes gennem afgifterne for registrering.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Der gives ikke med lovforslaget registrerede arkitekter noget erhvervsmæssigt, økonomisk eller andet monopol; registreringen er ikke en autorisationsordning. Ordningen tilsigter alene ved et „officielt stempel“ at lette kvalificerede arkitekters muligheder for at virke i udlandet.

Betingelserne om afgang med eksamen fra en af statens arkitekt-skoler eller tilsvarende kundskaber må ses i sammenhæng med, at en del praktiserende danske arkitekter ikke har afgangseksamen fra en af arkitekt-skolerne, men alligevel bestrive

der de samme opgaver som de akademiske arkitekter.

Det forekommer på denne baggrund rimeligt at give arkitekter uden afgangseksamen, men for eksempel uddannet som bygningskonstruktører på de byggetekniske højskoler og med længere tids praktisk virke med arkitektopgaver og evt. supplerende teoretisk uddannelse, mulighed for optagelse i arkitektregistret, såfremt arkitektnævnet skønner, at deres kvalifikationer er på højde med niveauet for de akademiske arkitekter. Herudover vil der være arkitekter, der uden at have gennemgået eller afsluttet ovennævnte uddannelser, ved en kombination med andre former for uddannelse og praktisk færdighed har opnået almindelig anerkendelse her eller i udlandet og derfor må have mulighed for at blive optaget i registret gennem bedømmelse i arkitektnævnet. Der henvises især til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Udover krav til den teoretiske uddannelse, er det under alle omstændigheder en betingelse, at arkitekten er i besiddelse af praktisk erfaring erhvervet over en periode, hvis længde fastsættes af nævnet i overensstemmelse med de kvalitetsnormer, som kendes i udlandet.

Såfremt en arkitekt nægtes optagelse i registret, bør begrundelsen tilkendegives overfor ansøgeren.

Til § 2.

Bestemmelsen giver registrerede arkitekter en eneret til benyttelse af denne betegnelse.

Til § 3.

Da nævnet udover direkte stillingtagen til en persons faglige kunnen træffer afgørelse om den pågældendes erhvervsmæssige status og muligheder, har man fundet det rigtigst at foreslå, at formanden beklæder en stilling som dommer.

Udover det i lovforslaget fastsatte forudsættes nævnet sammensat efter følgende retningslinier:

Danske Arkitekters Landsforbund indstiller tre medlemmer. Arkitektsammenslutningen og Danske Praktiserende Arkitekter indstiller i fællesskab et medlem, og Dansk Bygningskonstruktørforening indstiller et medlem. Boligministeriet forudsættes som fagministerium for arkitekterhvervet repræsenteret i nævnet med et medlem.

Bortset fra formanden forudsættes nævnet sammensat af medlemmer, der opfylder betingelserne for optagelse i arkitektregistret.

Til § 9.

Det tilsigtes med bemyndigelsesbestemmelsen at give boligministeren mulighed for uden yderligere lovhjælp at videreføre og afslutte de i Nordisk Råd indledte bestræbelser for gennemførelsen af en fællesnordisk arkitektordning. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 11.

Ikrafttrædelsesdatoen er valgt således, at der gives rimelig tid til arkitektnævnets etablering og udarbejdelsen af en forretningsorden for nævnet.